

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Divre ha-yamim 1

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 596 [1835 oder 1836]

תויזעול תולמ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9234

מלות לועזיות*

בפירוש המיוחס לרש"י ז"ל על ספר דברי הימים.

ס פ ר רא ש ו ן

פרשה פסוק

כה ט חכמה חת קורא חת כרודי"ר ש"ק;
 (ברידערשאט) וכו' סס כולל לחבורת החתים יחד.
 בט ז ואדרכונים. קניי"ש; וכן לועז רש"י ז"ל
 דרכונים במ"ב (קס"ה ב') קינוג"ש; ופירש סס
 סרב החכם בעל מרשף לזון ל"ג אהו, quines
 quinous (עִינֵפֶר), וקרא כך לזי שערבו חמישית
 המנה ע"ש, והוא ע"פ חשכון היווני שהמנה בת ק'
 דרזכמ"ח דבי חתונת (אטטישע דראשמען), ומטבע
 דרכון (ראריקאט) כולל עשרים דרזכמ"ח כזלז; חבן
 לחשכון חז"ל המנה בן כ"ה סלעים (וכפלים למנה של
 קורא) והדרכון בן שני סלעים כמבואר ברמב"ם פירוש
 המנה רפ"ב דשקלים.
 — יט חכינותי, חפרייטטי; apprétois או
 aprestois (איך בעריטעטע).

כ נב הרואה, סורמדיפ"ו בלע"ז; four;
 premier du pays או maire du pays (לאנדעס-
 אינשפיקטאר, אָפּערשטער רעג לאנדעס).
 ו מד רוגמת חמר בל"ג גרודי"ר; (געברודער).
 יא יח ויבקעו, בל"ג דור"ך בראש"ן ד"י שחר"ח;
 (דונלברעכען דיא שאארען).
 יב יח ורוח, בלע"ז; talent; (גויס)
 טעספֿאַהיגקייט).
 יג ה פויק"ן בל"ג; כמטעו.
 טז כ ויחלבי, פולזיט"ר; volater (פלאט-
 טערן, פֿליכטיג וויין) ומה נקרא נע ונד (volatil).
 יח ז יילטי, כויכר"ש; bouchiers (שילדע).
 כב ג למסמדים, נעג"ל; ובקלת ספרים קלוג"ש
 וכו' ג"כ clous (גענעל).

ס פ ר ש נ י

(ח' כ"ג) קולור"א תי coudre (האיעלנוס־שטרויק).
 — יז בעובי האדמה, בארדיל"ח בלע"ז; הכי"ת הוא
 לשימוש ועיקר המלה חרדיל"ח argile (טרין).
 — כא מכלת, מזוקק וזרוק פי"ן בלע"ז fil (פֿיין).
 ט בא וקופים, מע"ר קני"ן בל"ג; (מעערקאצען),
 והס מין קופים ידועים.
 י יא בעקרבים, כרימ"ן; הכי"ת לשימוש כמו
 למעלה (ד' י"ז) זר"ל (מיט ריעמען).
 טז י ביח המהפכת, גוולש"ט; (געוואלכט).
 כ וכת, הרדי"ן בלע"ז; hardiesse (דרייסטיגקייט).
 כד יד והעלות, שטוייל בל"ג (שטאבעל),
 ובקלת ספרים כתוב פילון pylon (ההרחה סה).
 כו י חרזטור"י בלע"ז; aratori (פֿעלדבויער)
 בלאון חילית.
 לא ו ערמות, הויפ"ן בל"ג; כמטעו.
 לד יא למחברות שנגיין (שפאנגען) בל"ג.
 — ולקרות, טרבי"ר בלע"ז; traber שעל נוזן
 והורחתו על הנחת הקורות בתוך החומה.
 — יב ולנצה, רומישטרי"ר בלע"ז; maestrare
 (אונטערריכטען), והכרת ד"ו לפני מיטטרי"ר נראה
 שהורחתה על התמידות והחזרה remaestrare (ווי-
 דערהאלט אונטערווייען). גס יתכן היותו של
 mostrare (פֿאַרצייגען, אונטערווייען).

א י יאמן, פראכריט"ש, נראה שהי"ת נוסף
 והוא הפעל החזקליוני provarsi (ויך בעוועהרען).
 — טז וקורין לו בל"ג שטוט"ח; (שטיטטערייא).
 ב ו לפתח פתחים, גרייני"ר בל"ג (גראבער)
 וכו' סס נוסף למפתח פתוחי חבן, עיין בס' המלים
 להחכם ארעלונג, ולולי נחמר חללו בל"ג היינו
 יכולים לפרש משעל graver הכרשתי שהורחתו על
 פתוח חבן.
 ט בל"ג ווח"ל חוי"ף; (פֿאַללאויף), ובקלת
 ספרים חסר זה ועש"ז חון מובן חל וי"ח שחריו.
 — טז רפסידות, ולוגי"ן בל"ג; (פֿלאָסען),
 וכן לועז רש"י בכרכות (כ"ה ע"ב) עיין במרשף לזון
 סס, ובקלת ספרים לועז רי"ן והוא raiz בל' נרשת,
 וההורחה סה.
 ג ד ופטרי, כמו פטר חס את חתו חטוררש"ן
 בל"ג (ענטווערפען) וחין המלה כמנהג לשוננו כיו' הזה.
 ד ג כמו שטיין לסוסות פומילי"ש עגולים מסוס
 נוי; pommeaux (ואטטעלקנאָפֿע), וכבר הודיעך
 סרב בעל מרשף לזון נ"ו בכמה מקומות בש"ס על המנהג
 הקדום בל"ג להוסיף למ"ד בסוף ולזה לועז רש"י ד"מ
 מנטי"ל תמור manteau וכן פה פומיל"ת תחת pom-
 meau והזי"ן בסוף לסימן הרבוי.
 — במצקתי, שולדור"ח; soudure (לאַטהונג)
 והלמ"ד נוסף בל"ג הקדום כנ"ל, ודוגמתו כרש"י שרש"י

(*אמר המדפיס: הסעמקה למלות לועזיות החלה ינחה מיד החכם המתרגם והמבחר ספר ד"הי, והיתה
 מגמתו להקל מעלי מעט משהי וטרחי הנוגסים בני כעסקים זונים ותשוחות חן חן לו. ועל דבר הבלע"ז
 בראשון חסוד דעתי שהוא for maire du pays (ווירקליכער אויפזעהער [פרעפֿעקט] דעס לאנדעס),
 ועיין מה שהעירתי על מלת for תכלים ל"ד ג' ומלתי ח' ח', ויתכן ג"כ שז"ל פריוטרדיפ"ו prévôt du
 pays והוא תואר לרוחה על עסקי העיר או המדינה ומושל עליה ומסכים עם לאון עברי, כי השם בל"ג
 נגזר משעל prévoir (פֿאַרזעהען, פֿאַרויכט איבען).

ה ש מ ט ה

בניאור דה"ח פרשה כ"ח פסוק כ"ג ד"ה והמוריגים נשמעו חתרי המלות: בלע"ז ש"ח ז"ל כ"כ מה מקומות,
 סוכרים החלה: ובזכחים (קט"ז ע"ב) ד"ה עיוז כתב רש"י שהוא כמין עז של עץ ויש בו תרות חדים חרינים
 מרינים ומונינו ומכיליו על הקשים של רישא לחחר שנירש ומתחבין ונעצין חבן (ר"ל התיכות חבן
 הנקראות בלשוננו דאָקערנינג) ע"כ.